
MONOGRAFIE PRAWNICZE

PRAWO
INTERTEMPORALNE
Z PERSPEKTYWY NAUKI
PRAWA CYWILNEGO

KRZYSZTOF MULARSKI

Wydawnictwo C.H. Beck

MONOGRAFIE PRAWNICZE

KRZYSZTOF MULARSKI • PRAWO INTERTEMPORALNE
Z PERSPEKTYWY NAUKI PRAWA CYWILNEGO

Polecamy nasze najnowsze publikacje z tej serii:

Dominika Opalska

OBOWIĄZEK LOJALNOŚCI W SPÓŁKACH KAPITAŁOWYCH

Wojciech Piątek

**POWAGA RZECZY OSĄDZONEJ WYROKU SĄDU
ADMINISTRACYJNEGO**

*Ewelina Cała-Wacinkiewicz, Kinga Flaga-Gieruszyńska,
Daniel Wacinkiewicz (red.)*

**WSPÓŁCZESNE INSTYTUCJE PRAWA. OBYWATEL – PAŃSTWO
– SPOŁECZNOŚĆ MIĘDZYNARODOWA**

Katarzyna Górka

**JAWNOŚĆ POSIEDZEŃ SEJMU I SENATU ORAZ JEJ
OGRODZENIA W KONSTYTUCJI RP**

Magdalena Wilejczyk

**ZAGADNIENIA ETYCZNE CZĘŚCI OGÓLNEJ PRAWA
CYWILNEGO**

Marek Szydło

PRAWNA KONCEPCJA ZAMÓWIENIA PUBLICZNEGO

Miłosz Kaczyński

**PEŁNOMOCNIK Z URZĘDU W SĄDOWYM POSTĘPOWANIU
CYWILNYM**

Legalis
System Informacji Prawnej

www.ksiegarnia.beck.pl

PRAWO
INTERTEMPORALNE
Z PERSPEKTYWY NAUKI
PRAWA CYWILNEGO

KRZYSZTOF MULARSKI

WYDAWNICTWO C.H.BECK
WARSZAWA 2015

Wydawca: Natalia Adamczyk

Recenzja naukowa: prof. US dr hab. Stanisław Czepita

© **Wydawnictwo C.H.Beck 2015**

Wydawnictwo C.H.Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i łamanie: Marta Świerk
Druk i oprawa: Elpil, Siedlce

ISBN 978-83-255-7666-0

ISBN e-book 978-83-255-7667-7

Spis treści

Przedmowa	VII
Wykaz skrótów	IX
Wykaz literatury	XI
Wykaz orzecznictwa	XVII
Rozdział I. Uwagi wstępne	1
Rozdział II. O pojmowaniu prawa intertemporalnego w nauce prawa cywilnego	10
§ 1. Uwagi wstępne.....	10
§ 2. Próba rekonstrukcji koncepcji prawa intertemporalnego.....	13
§ 3. Próba krytyki koncepcji prawa intertemporalnego	17
§ 4. Wnioski.....	29
Rozdział III. Koncepcja prawa intertemporalnego – próba konstrukcji	30
§ 1. Uwagi wstępne.....	30
§ 2. Przepisy intertemporalne	31
§ 3. Wykładnia przepisów intertemporalnych	39
I. Faza porządkująca	39
II. Faza rekonstrukcyjna	46
III. Faza percepcyjna.....	46
1. Uwagi wstępne	46
2. Dyrektywy językowe.....	47
3. Dyrektywy systemowe.....	49
A. Uwagi wstępne.....	49
B. Zasady prawa intertemporalnego w sensie normatywnym	52
C. Dyrektywa preferencji prawa nowego	72
D. Zasady prawa intertemporalnego w sensie opisowym	74
4. Dyrektywy funkcjonalne	83
§ 4. Wykładnia przepisów merytorycznych.....	86
§ 5. Normy prawa intertemporalnego.....	88
§ 6. Dyrektywy inferencyjne	91

Spis treści

§ 7. Dyrektywy kolizyjne	94
§ 8. Podsumowanie	95
Rozdział IV. Koncepcja prawa intertemporalnego – próba aplikacji	97
§ 1. Uwagi wstępne.....	97
§ 2. Zobowiązania trwałe (art. L PWKC).....	97
§ 3. Zadośćuczynienie dla najbliższych członków rodziny zmarłego (art. 446 § 4 KC)	103
Rozdział V. Wnioski	124
§ 1. Uwagi wstępne.....	124
§ 2. Cechy ogólnometodologiczne koncepcji prawa intertemporalnego ...	125
§ 3. Konsekwencje teoretycznoprawne koncepcji prawa intertemporalnego	128
§ 4. Konsekwencje dogmatycznoprawne koncepcji prawa intertemporalnego	129
Indeks rzeczowy	133

Przedmowa

Niniejsza monografia zawiera oryginalną i syntetyczną koncepcję prawa intertemporalnego, ugruntowaną w założeniach filozoficzno- i teoretycznoprawnych poznańsko-szczecińskiej szkoły teorii prawa. Koncepcja ta odnosi się bezpośrednio do prawa cywilnego, niemniej wydaje się, że jej zasięg po odpowiednich uzupełnieniach byłby znacznie szerszy. W jej ramach sformułowano przede wszystkim definicję prawa intertemporalnego, jak również określono sposób (procedurę, „algorytm”) wykładni przepisów intertemporalnych, której przeprowadzenie pozwala na poznanie norm intertemporalnych ustanowionych przez prawodawcę. Praca koncentruje się przy tym właśnie na konstrukcji owej procedury czy algorytmu wykładni przepisów intertemporalnych, której odniesienie do dowolnego przepisu intertemporalnego prawa cywilnego ma ostatecznie odpowiedzieć na pytanie, jakie przepisy prawne (prawa dawnego czy nowego) winny znaleźć zastosowanie dla ustalenia konsekwencji prawnych danego zdarzenia, stanu rzeczy lub zjawiska.

Praca, dla ukazania praktycznej wartości przedstawionej koncepcji, zawiera również jej odniesienia do wybranych cywilnoprawnych problemów intertemporalnych. Odniesienia takie zawierają również cytowane w monografii artykuły, które ukazały się na przestrzeni ostatnich miesięcy.

Okoliczności powyższe pozwalają określić krąg adresatów niniejszej monografii. Są nimi nie tylko teoretycy i dogmatycy prawa cywilnego, lecz także praktycy, którym przedstawiona koncepcja winna pomóc w dokonywaniu uchodzącej za bardzo trudną wykładni przepisów intertemporalnych. Zaproponowane podejście do prawa intertemporalnego wydaje się przy tym na tyle uniwersalne, że być może pracą zainteresowani byłiby również dogmatycy innych niż cywilistyka dyscyplin szczegółowych prawoznawstwa, jak również praktycy podejmujący inne niż cywilistyczne zagadnienia prawne.

Pomoc szeregu osób w pracach nad niniejszą książką była nieoceniona. Szczególną wszakże wdzięczność winien jestem Profesorowi *Adamowi Olejniczakowi*, któremu w tym miejscu najserdeczniej dziękuję.

Poznań, czerwiec 2015 r.

Dr *Krzysztof Mularski*

Wykaz skrótów

1. Akty prawne

BGB	Bürgerliches Gesetzbuch, niemiecki kodeks cywilny z 1900 r.
KC	ustawa z 23.4.1964 r. – Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 121 ze zm.)
Konstytucja	Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.4.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.)
KRO	ustawa z 25.2.1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 583)
KWU	ustawa z 6.7.1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 707 ze zm.)
PrAut	ustawa z 4.2.1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (t.j. Dz.U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631 ze zm.)
PWKC	ustawa z 23.4.1964 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks cywilny (Dz.U. z 1964 r. Nr 16, poz. 94 ze zm.)
PWKRO	ustawa z 25.2.1964 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 1964 r. Nr 9, poz. 60)
PWKZ	rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27.10.1933 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks zobowiązań (Dz.U. z 1933 r. Nr 82, poz. 1493 ze zm.)
WłLokU	ustawa z 24.6.1994 r. o własności lokali (Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz. 903 ze zm.)

2. Organy orzekające

NSA	Naczelny Sąd Administracyjny
SA	Sąd Apelacyjny
SN	Sąd Najwyższy
TK	Trybunał Konstytucyjny Rzeczypospolitej Polskiej

3. Czasopisma i publikatory

Biul. SN	Biuletyn Sądu Najwyższego
KPP	Kwartalnik Prawa Prywatnego
MoP	Monitor Prawniczy
NP	Nowe Prawo
OSNC	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna